

van deze gerealiseerde energiebesparing tevens gebruiken om de realisatie van verschillende energiebesparende maatregelen te financieren. Om deze energiebesparing te waarborgen voert de ESCO tevens het onderhoud uit en monitort hij het energieverbruik om de efficiëntie van zijn investeringen te waarborgen en de energiebesparing te kunnen garanderen. De voordelen van ESCO's wordt bovendien erkend door verschillende EU-richtlijnen, onderzoek en initiatieven in de Europese context.¹ Het VEB gaat hierbij na of het (O)EPC in lijn ligt met de vooropgestelde energie- en klimaatdoelstellingen en geen lock-ins creëert.

Naast de ondersteuning bij de haalbaarheid en facilitatie (zie infra) ondersteunt de Oproep ook de implementatie van de energiebesparingsmaatregelen. In geval de OEPc niet buiten de balans kan worden gehouden, is het immers financieel voordeliger dat de maatregelen door de entiteit in plaats van de ESCO worden gefinancierd.

Hernieuwbare en circulaire energie

Entiteiten kunnen steun aanvragen voor maatregelen die leiden tot de productie van hernieuwbare energie op het eigen perceel. Productie van hernieuwbare elektriciteit met PV en wind wordt uitgesloten. Het VEB publiceert jaarlijks welke technologieën in aanmerking komen zoals waterkracht, warmtepompen, bio-WKK, warmtenetten, biomassa, restwarmte....

2. Maatregelen met een indirecte energie- of CO₂-besparing

Monitoring

Monitoring is een belangrijke eerste stap om inzicht te krijgen in waar energie verbruikt wordt, waar reststromen naartoe gaan en sluimerverbruiken te identificeren. De output van een monitoringsysteem dient geanalyseerd en opgevolgd te worden zodat gerichte acties kunnen genomen worden. Dit is echter een up-front investering waarbij middelen bij de entiteit moeten vrijgemaakt worden om acties op te zetten en op te volgen. Ondersteuning bij deze eerste stap is dan ook noodzakelijk om de drempel voor effectieve energiebesparing te verlagen. Deze data moeten waar mogelijk beschikbaar worden gesteld via Terra, de energie- en patrimoniumdatabank van de publieke sector.

Patrimoniumanalyse: opmaak van een duurzame vastgoedstrategie (ten laatste in 2023)

In het VEKP wordt gesteld dat "(...) alle entiteiten van de Vlaamse Overheid zullen begeleid worden tot het maken van een patrimoniumanalyse en het opstellen van een masterplan richting CO₂-neutraliteit vóór 2050. Deze lange termijnvisie zal ook vertrekken van een Vlaams overheidsbreed perspectief waarbij entiteiten aangemoedigd worden hun vastgoedstrategie en patrimoniumbeheer in een bredere context te bekijken (clustering met andere entiteiten, samenwerking met privé-spelers...)". Het is nodig om de maatschappelijke en financiële waarde van het eigen gebouwpatrimonium te behouden en om dit patrimonium toekomstbestendig te maken. Het plan helpt entiteiten de doelstellingen op korte en langere termijn te realiseren en om de nodige financiële middelen hiervoor vrij te maken en te verkrijgen. De gegevens die uit deze analyse voorkomen worden in Terra ingevoerd om data-analyse op overheidsbreed niveau mogelijk te maken. Deze Oproep biedt ondersteuning bij de opmaak van een vastgoedstrategie. Deze bestaat uit drie delen: het strategisch niveau alsook de vertaling van het strategische niveau van de vastgoedstrategie naar een tactisch en operationeel plan. Dit is de vertaling van het strategisch vastgoedplan naar een concrete acties om tot een koolstofneutraal patrimonium te komen: de opmaak van een Energetisch Masterplan (tactische niveau) en de vertaling de noodzakelijke acties in een duurzaam meerjarenplan (operationeel niveau).

Energiescans of -audits

Om hun doelstellingen te behalen is het cruciaal dat entiteiten over de juiste data beschikken waardoor ze de meest kostenefficiënte maatregelen kunnen identificeren. Een energiescan of -audit laat immers toe na te gaan waar de grootste verbruikers zitten en in de elementen waar een

¹ Het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (JRC), de interne wetenschappelijke dienst van de Europese Commissie stelde in zijn beleidsrapport over ESCO's van 2017 *een cruciale rol [kunnen] spelen bij de verbetering van de energie-efficiëntie op de markt, Energie-efficiëntie Richtlijn (2012/27/EU) (EED)2, die expliciete eisen stelt ter bevordering van de markt van energiediensten door middel van artikel 18.*

////////////////////////////////////

efficiëntiemaatregel een besparing kan opleveren. Entiteiten kunnen steun aanvragen voor een energiescan of -audit mits zij de energiebesparingsmaatregelen met een terugverdientijd van minder dan drie jaar die uit een energiescan komen uitvoeren zoals een verledning of een regeltechnische optimalisatie.

Ondersteuning bij haalbaarheid en facilitatie Onderhouds- en Energieprestatiecontract

Onderhouds- en Energieprestatiecontracten (hierna OEPC-contract) zijn projecten die een intensieve voorbereiding vragen door ingenieurs, juristen, etc. Een dergelijk voorbereidingstraject wordt een facilitatietraject genoemd, bestaat uit verschillende projectfasen en heeft een significante kostprijs. Het kostenplaatje vormt voor entiteiten dan ook vaak een drempel om OEPC op te starten. Nochtans kan het aanbestedingstraject van een OEPC voordeliger zijn dan mocht de entiteit de maatregelen afzonderlijk zou aanbesteden.

Om ervoor te zorgen dat de markt niet nodeloos wordt bevroegd en dat de aanbestedingskosten gerechtvaardigd zijn, organiseert het VEB de haalbaarheidsstudies. Deze haalbaarheidsstudies gaan het facilitatietraject vooraf.

De kosten voor de facilitatie worden op voorhand doorgerekend, uit ervaring blijkt dat dit de beste garantie biedt op draagvlak bij de klant en een convergent traject. De ondersteuning wordt teruggevorderd indien de entiteit niet overgaat tot het uitvoeren van een OEPC omwille van ongegronde redenen.

D. KOSTEN DIE IN AANMERKING KOMEN

De Oproep geeft ondersteuning in de projectkost van entiteiten. Deze kosten behelzen meer dan louter de investeringskost. Alle kosten die een rechtstreeks en aantoonbaar gevolg zijn om de energiebesparing of CO₂-reductie te behalen, komen in aanmerking. Naast de investeringskosten komen ook studie-, facilitatie- (OEPC) en opvolgingskosten in aanmerking. Uit het stakeholderoverleg bleek immers dat de opvolging bij de voorbereiding en uitvoering van projecten een drempel vormt omdat niet elke entiteit beschikt over de geschikte inhouse kennis. Energie-efficiëntie behoort bij deze entiteiten niet tot hun kerntaken waardoor het ook vanuit kostenefficiëntie beter is dat zij hierin ontzorgd worden.

De aanvragende entiteit beschikt dus over een grote autonomie om de reikwijdte van de projectkosten te bepalen. Dit leidt niet tot ondoordachte ondersteuning omdat entiteiten steeds moeten overwegen welke kosten ze indienen gezien een hogere projectkost zal leiden tot een lagere kostenefficiëntie en bijgevolg een minder positieve beoordeling van de aanvraag.

E. BASISPRINCIPES VOOR DE PRIORITERING VAN DE AANVRAGEN

1. Beoordeling door het VEB

Het VEB beoordeelt de aanvragen tot ondersteuning doorlopend en autonoom in functie van de verwachte doelmatigheid. Het VEB kent op basis van de onderstaande principes en de opgedane kennis en ervaringen bij eerdere oproepen een score toe aan de aanvragen. Het werkt deze principes uit in een reglement dat zij jaarlijks aan de Vlaams minister van Energie ter informatie voorlegt en publiceert op haar website. Het VEB rangschikt de ingediende aanvragen en legt deze voor aan de minister bevoegd voor energie.

////////////////////////////////////

2. Parameters voor de beoordeling

- **Het engagement van het management in haar strategisch vastgoedplan en masterplan richting koolstofneutraliteit.**

De bereidheid van de entiteit en haar management om mee te stappen in een strategisch vastgoedplan en bijhorend masterplan richting koolstofneutraliteit is essentieel om de doelstellingen te behalen. De ondersteuning zal dan ook prioritair worden ingezet bij die entiteiten die bereid zijn om zich ook te engageren in een traject op middellange en lange termijn. Bij de aanvraag voor de Oproep beoordeelt VEB de kwaliteit van het strategisch vastgoedplan en energetisch masterplan en de vertaling hiervan in het ondernemingsplan (zoals bepaald in VR 2020 2905 0517/1BIS)

Om bij de beoordeling te kunnen nagaan of de investeringen kostenefficiënt verlopen, wordt het hebben van een duurzame vastgoedstrategie op strategische niveau en doorvertaling van het strategisch niveau naar een Energetisch masterplan (tactisch niveau) vanaf 2023 een eis voor de Centrale Vlaamse Overheid

- **Dossier- en Datakwaliteit**

Ingediende aanvragen worden gequoteerd op hun dossier- en datakwaliteit. Kwaliteitsvolle data geven inzicht in welke energiebesparingsmaatregelen prioritair zijn en helpen beslissingsmakers bij de keuze om hun maatregelen te prioriteren. Daarnaast bieden kwaliteitsvolle data bij de beoordeling de mogelijkheid om de steunaanvragen van de verschillende entiteiten met elkaar te vergelijken en de meest kosten-efficiënte maatregelen te ondersteunen.

- **De kostenefficiëntie van de maatregel**

De ingediende aanvragen worden gequoteerd volgens de prijs per potentiële MWh energiebesparing en ton CO₂-besparing. Hierbij wordt gekeken naar het besparingspotentieel over de levensduur van de maatregel, in lijn met de VKF financiering. De berekeningswijze is gebaseerd op de steun-efficiëntie, uitgedrukt in euro per ton CO₂.

- **Maatregelen met een voor de overheid innovatief karakter**

Het VEB houdt in beperkte mate rekening met de innovatieve toepassing binnen de overheid van energiebesparende maatregelen. Een energiebesparende maatregel is innovatief indien hij gebruik maakt van een vernieuwende (maar toch voldoende bewezen) en binnen de overheid weinig gebruikte technologie die een katalyserende rol kan spelen in de transitie naar een onafhankelijkheid van fossiele brandstoffen.

- **Maatregelen met een indirecte energie- of CO₂-besparing**

Bij studiewerk gaat het VEB na in welke mate het studiewerk inzicht geeft om klimaatdoelstellingen efficiënt te behalen en wordt grotere nadruk gelegd op het engagement van de entiteit om de maatregelen die voortvloeien uit de studie effectief uit te voeren.

- **Rangschikking**

Bij de beoordeling krijgen aanvragen die leiden tot de meeste effectieve energie- of niet-ETS-CO₂-besparing voor de laagste subsidie-kost voorrang.

F. TOEKENNING VAN DE MIDDELEN

De beschikbare middelen worden in drie rondes onder de entiteiten herverdeeld op basis van de hierboven beschreven principes. Indien in een ronde onvoldoende aanvragen werden ontvangen om een rangschikking op te stellen overeenkomstig paragraaf D., kunnen de aanvragen worden doorgeschoven naar een volgende ronde.

////////////////////////////////////

De gebouwen in scope die overgedragen worden aan Het Facilitair Bedrijf dragen bij om versneld de klimaatdoelstellingen te behalen, en zijn dan ook niet gevat door de maatregel. Energiekredieten die worden overgedragen naar Het Facilitair Bedrijf i.k.v. de inkanteling van vastgoed, worden vanaf het jaar van inkanteling niet meer jaarlijks gereserveerd.

H. MONITORING VAN HET ENERGIEVERBRUIK

1. Dataverzameling

Betrouwbare verbruikscijfers zijn fundamenteel voor de entiteiten om het energiebeheer goed te kunnen organiseren en hun entiteitsspecifieke doelstellingen na te komen. Ook laat het de Vlaamse Overheid toe om een accuraat beeld te krijgen van de evolutie richting de doelstellingen en om gericht interventies te kunnen doen om pijnpunten aan te pakken. De voorbije jaren werd intensief gewerkt aan het opzetten van centrale, gebruiksvriendelijke, semi-geautomatiseerde data-verzameling.

Het dataplatform Terra verzamelt alle energieverbruiksdata en bijhorende emissies van de entiteiten op EAN-niveau en aggregereert die data tot rapporten per energiedrager op niveau van de entiteit en de Vlaamse Overheid. De evolutie ten opzichte van het verleden wordt gevisualiseerd. Alle entiteiten van het toepassingsgebied controleren en valideren jaarlijks deze voorgestelde verbruikscijfers en bijhorende niet-ETS CO₂-emissies. Dit Terra-platform wordt de komende jaren verder uitgebouwd met volgende elementen:

- Integratie lokale productie hernieuwbare energie (nu gerekend als energiebesparing)
- Warmtezoneringskaarten
- Elektriciteitsverbruik laadpalen
- Onderscheid tussen gebouwen en technische infrastructuur
- Snellere kennisname van de verbruikscijfers - versnelde invoer digitale meters
- Een dynamische weergave van het energetisch masterplan waarin entiteiten de besparingen van hun energiebesparingsmaatregelen kunnen inschatten en opvolgen.

2. Rapportering

Naast de verbruiksdata rapporteert de entiteit in het dataplatform Terra jaarlijks de status van de energiebesparingsmaatregelen uit hun meerjarenplanning. Hieronder vallen de maatregelen die zij in de komende jaren plant te nemen overeenkomstig hun duurzame vastgoedstrategie: de strategische vastgoedvisie, het energetisch masterplan en de maatregelen waarvoor entiteiten steun hebben aangevraagd via de Oproep en de maatregelen waarover gerapporteerd wordt in functie van art. 5 van de Energie-Efficiëntierichtlijn.

Jaarlijks maakt het VEB samen met de trekkers van het Klimaatplan Vlaamse Overheid een voortgangsrapport met de evolutie van de cijfers richting de doelstellingen, samen met de stand van zaken van de uitgevoerde ondersteunende acties. Het rapport wordt ter informatie voorgelegd aan de Vlaamse minister van energie en wordt gecommuniceerd via de website en e-mail aan alle betrokken entiteiten. Deze rapportage gebeurt zowel op niveau van de entiteit als overheidsbreed.

Er wordt gewerkt via het 'comply or explain' principe: elke entiteit wordt geacht te voldoen aan de doelstellingen, en dient te verklaren indien deze toch niet gehaald wordt.

Entiteiten die hun jaarlijkse besparingsdoelstelling niet halen, dienen te verklaren waarom zij hiervan afwijken en welke maatregelen ze plannen om de achterstand in te halen. Deze onderbouwing baseert zich op de lange termijn vastgoedstrategie. Deze verklaring, gevalideerd door de leidend ambtenaar van de entiteit, gaat in bijlage bij het jaarlijkse rapport.

Een entiteit kan uitzonderlijk een afwijking van de jaarlijkse besparingsdoelstelling aanvragen wanneer ze kan aantonen dat deze voor haar onhaalbaar is zonder onredelijke uitgaven te doen. In

